

Inn på tunet – landbrukets omsorgstjeneste

Maria Basma Finseth - Landbruksavdelinga



Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeadji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

23.05.2025



Statsforvalteren skal synliggjøre Inn på tunet som aktuelt tiltak innenfor arbeidet på helse-, omsorgs-, utdannings-, arbeids- og sosialområdet





Hva er Inn på tunet?

- Tilrettelagte og kvalitetssikrede velferdstjenester på gårdsbruk
 - En eiendom som benyttes til jord-, skog-, eller hagebruk
 - Ofte noen med pedagogisk eller helserelatert bakgrunn
- Aktiviteter knyttet til gården, livet og arbeidet der
- Mål: Mestring, utvikling og trivsel for brukerne
- Godkjennes av Stiftelsen Norsk Mat

[Hva er Inn på tunet?](#)



- Tar utgangspunkt i den enkeltes ressurser og interesser – personsentrert omsorg basert på gårdens muligheter
- Bruker gården, naturen og næromgivelsene i aktiviteter utfra årstiden.
 - Det er fokus på hva de **mestrer** og ikke hva de *ikke* klarer.....
- Dagtilbud gir struktur på dagen, faste rutiner og aktiviteter som skaper trygghet og forutsigbarhet



Inn på tunet i Troms og Finnmark

- Store avstander og spredt bosetting gir utfordringer
 - Det er behov for fleksible løsninger
 - Inn på tunet er en bærekraftig løsning – fleksible, små, lokale tilbud
- 23 tilbydere i Troms
 - 3 i Balsfjord, 2 i Bardu, 1 i Dyrøy, 4 i Harstad, 1 i Kvæfjord, 1 i Lyngen, 2 i Nordreisa, 1 i Salangen, 1 i Senja, 2 i Sørreisa, 1 i Storfjord, 4 i Tromsø
- 3 tilbydere i Finnmark
 - 1 i Vadsø, 1 i Porsanger, 1 i Alta



Vi har rundt 800 mulige tilbydere i Troms, og rundt
300 i Finnmark
– potensialet er stort!

Vi må bygge opp antall tilbydere – og kjøpere!





Eksempler på brukere av tjenesten

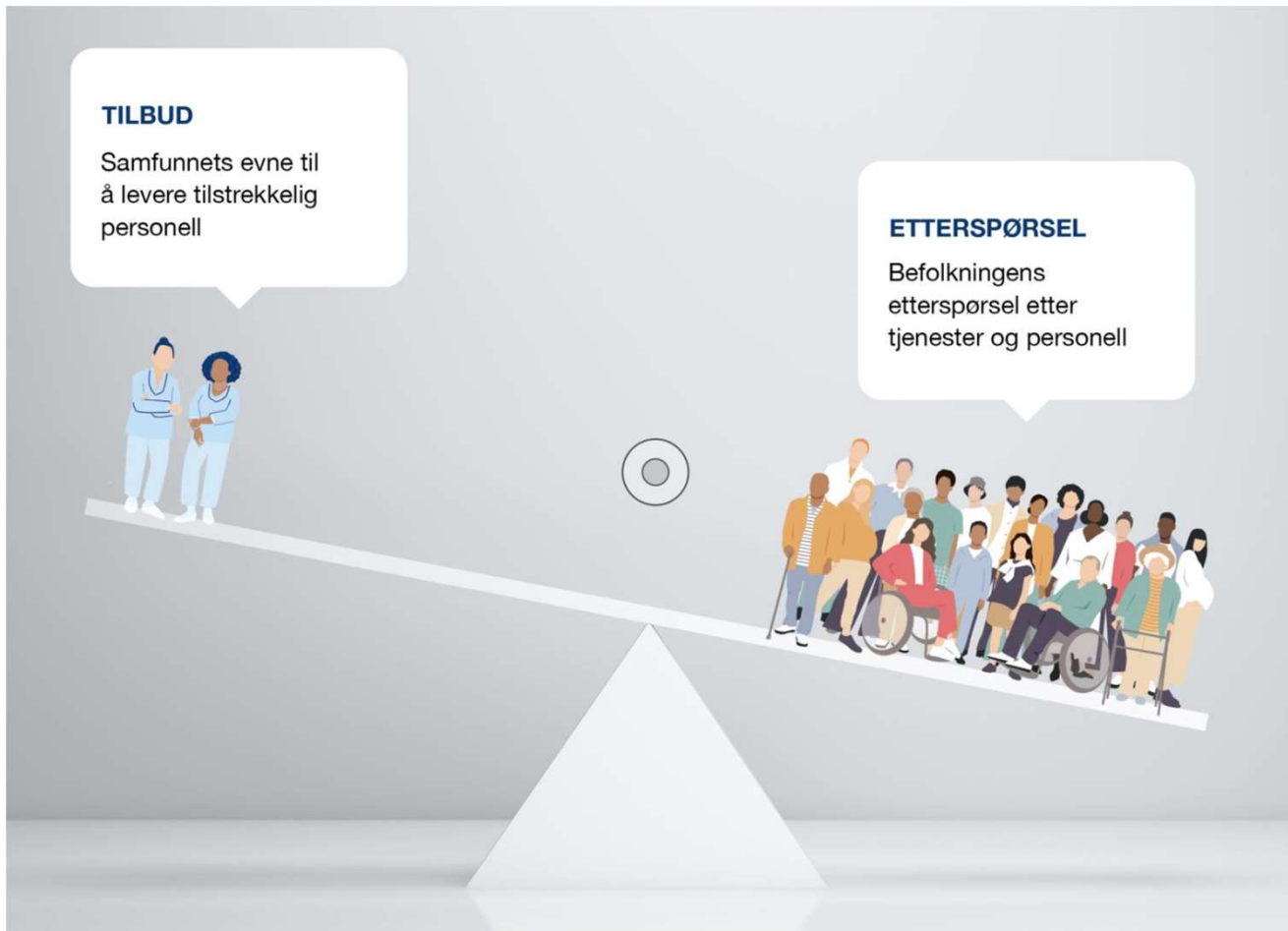
- Barnehage
 - Grupper eller enkelte
- Skole
 - Skoleklasser
 - Enkeltelever med utfordringer
- Barn under barnevernet
- Praksisplasser
- Kriminalomsorg og forebygging
- Flyktninger
- Språktrening
- Arbeidstrening
- Rus og psykiatri
- Barn og familier med behov
- Rehabilitering
- Tilbud til psykisk utviklingshemmede
- Unge eldre
- Eldre med tidlig demens



Omsorgstjenesten Inn på tunet

- Rusomsorg
- Psykisk helse
- Funksjonshemming
 - CRPD
- Eldreomsorg
- Demensomsorg
- Med mer....

Viktige utgiftsposter for velferdsnorge – men hvordan skal vi løse oppgavene og ressursbehovet inn i framtida?



Hvordan kan vi påvirke balansen slik at vi får nok personell til å yte gode tjenester til alle, uavhengig av alder og hvor du bor?

Norge trenger flere hender og brukervennlige løsninger!



- Vi trenger flere hender for å dekke framtidens behov
 - **Inn på tunet** kan bidra til å løse denne utfordringen
 - Allerede etablerte gårder
 - Kommunene må ikke bygge nytt
 - Flere hender til å løse oppgaven på en god måte
 - Aktiviteter med mestring og brukerfokus
 - Forebygging



Det er en økning i angst-
og depresjons-
symptomer, spesielt blant
ungdom

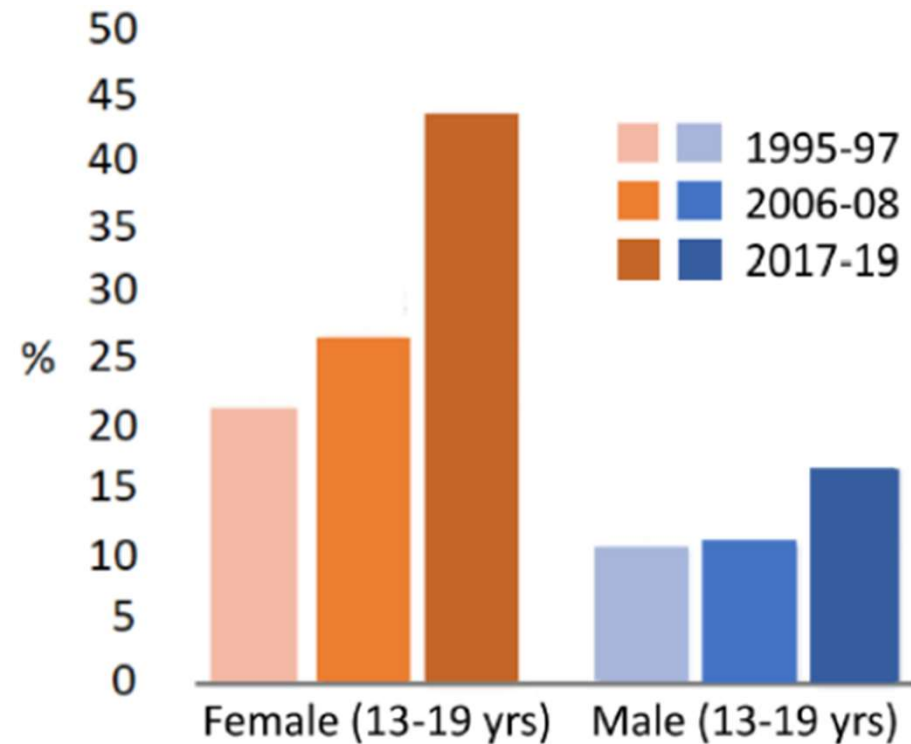
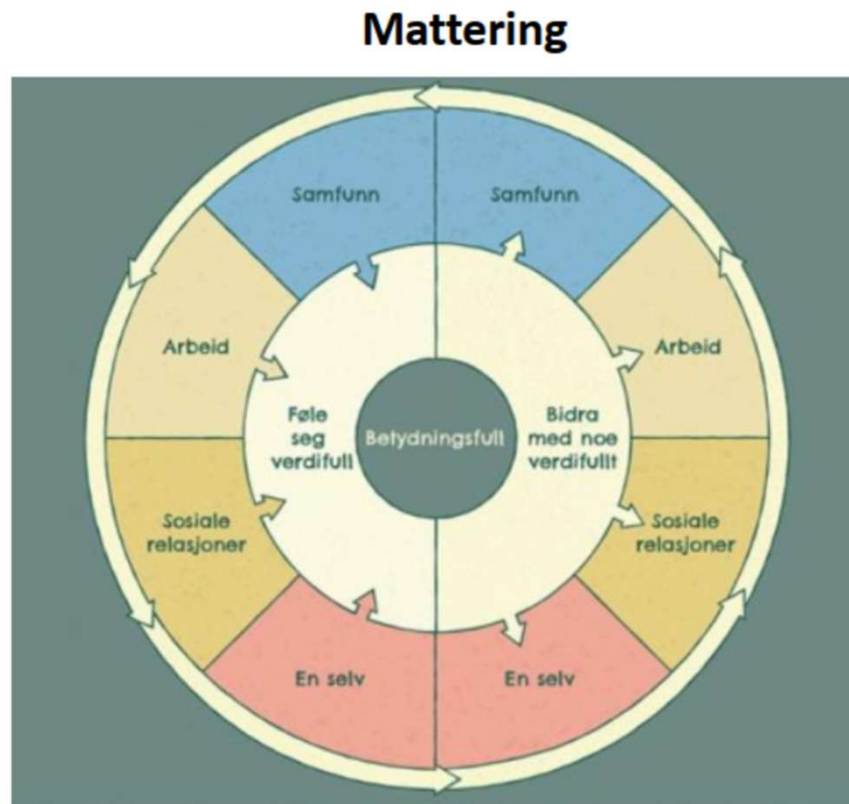


Figure 2 Prevalence (%) of anxiety and depression symptoms measured with Hopkins Symptom Checklist-5 (cut-off ≥ 2), from three decades of adolescents in the Young-HUNT Study.



Ønsker å unngå psykisk sykdom, ved å fremme psykisk helse

- Mennesker har behov for å ha en betydning



INN PÅ TUNET

Steinar Krokstad - Professor i sosialmedisin og psykiater
[Mattering at the Intersection of Psychology, Philosophy, and Politics – PubMed](#)
[Hva skal til for å få flere i arbeid? | Tidsskrift for Den norske legeforening](#)



ABC for god psykisk helse

Forskningsbaserte helsefremmende anbefalinger



Gjør noe aktivt ACT

Hvis du holder deg aktiv, vil du føle deg mer glad - oftere. Du kan være aktiv på mange måter - både fysisk, sosialt og mentalt. Å være i aktivitet styrker din psykiske helse!



Gjør noe sammen BELONG

Når du er med på sosiale aktiviteter og bygger gode relasjoner til andre, får du en følelse av å høre til og ha verdi. Å være en del av fellesskapet gir deg støtte i hverdagen, og styrker din psykiske helse!



Gjør noe meningsfylt COMMIT

Når du jobber for en god sak eller gjør noe godt for andre, gjør du noe meningsfylt. Å hjelpe andre gir mening, glede og takknemlighet. Å gjøre noe meningsfylt styrker din psykiske helse!

abc. handler om

- Å vri litt på hva vi gjør innen psyksik helse, fra
 - å føle til å gjøre
 - å snakke til handle
 - det indre til omverden
 - egoisme til altruisme
 - subjektiv opplevelse til realitet

INN PÅ TUNET

Steinar Krokstad - Professor i sosialmedisin og psykiater

[ABC for god psykisk helse - gjør noe aktivt, gjør noe sammen, gjør noe meningsfylt](#)

Inn på tunet og inkludering





Troms og Finnmark i år 2025

I 2025 vil Troms og Finnmark ha 244587 innbyggere, det er 1276 flere enn i 2020 – en økning på 0.52 %.

5449 personer i kommunen vil ha demens. Dette tilsvarer en økning på 866, eller 18.9 % fra 2020 til 2025.

Andelen med demens er 1.88 % i 2020 og 2.23 % i 2025. Demensandelen i Troms og Finnmark øker altså med 18.62 %.

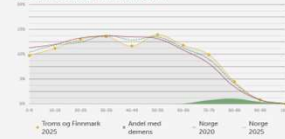
Andelen med demens i Norge er 1.88 % i 2020 og 2.12 % i 2025.

2025
Troms og Finnmark
Personer med demens
5449
2.23% av befolkningen

Personer med demens

Alder	Antall	♂	♀
30-64	95	48	47
65-69	101	40	61
70-74	717	413	304
75-79	1081	560	521
80-84	1277	604	673
85-89	1244	496	748
90+	934	253	681

Aldersfordeling i befolkningen



Troms og Finnmark i år 2050

I 2050 vil Troms og Finnmark ha 251489 innbyggere, det er 8178 flere enn i 2020 – en økning på 3.36 %.

10707 personer i kommunen vil ha demens. Dette tilsvarer en økning på 6124, eller 133.62 % fra 2020 til 2050.

Andelen med demens er 1.88 % i 2020 og 4.26 % i 2050. Demensandelen i Troms og Finnmark øker altså med 126.6 %.

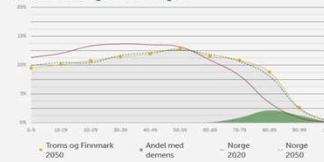
Andelen med demens i Norge er 1.88 % i 2020 og 3.99 % i 2050.

2050
Troms og Finnmark
Personer med demens
10707
4.26% av befolkningen

Personer med demens

Alder	Antall	♂	♀
30-64	90	46	44
65-69	99	40	59
70-74	721	415	306
75-79	1360	718	642
80-84	2301	1133	1168
85-89	2982	1302	1680
90+	3154	1140	2014

Aldersfordeling i befolkningen



Det er en stor økning i antall eldre i Norge

- Økende press på tjenester
- Økende utfordringer med rekruttering og beholdning av personell
- Presset økonomi

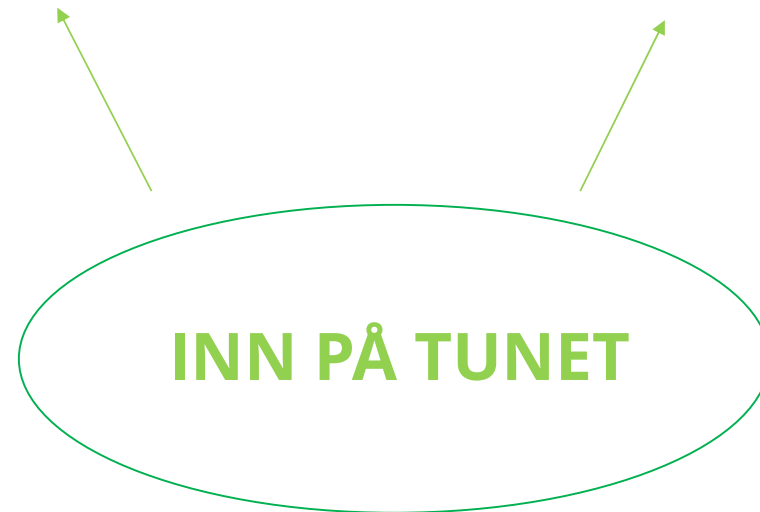
→ Presser kommuners sosiale og økonomiske bærekraft



Innsats som trengs når vi får flere og flere eldre innbyggere:

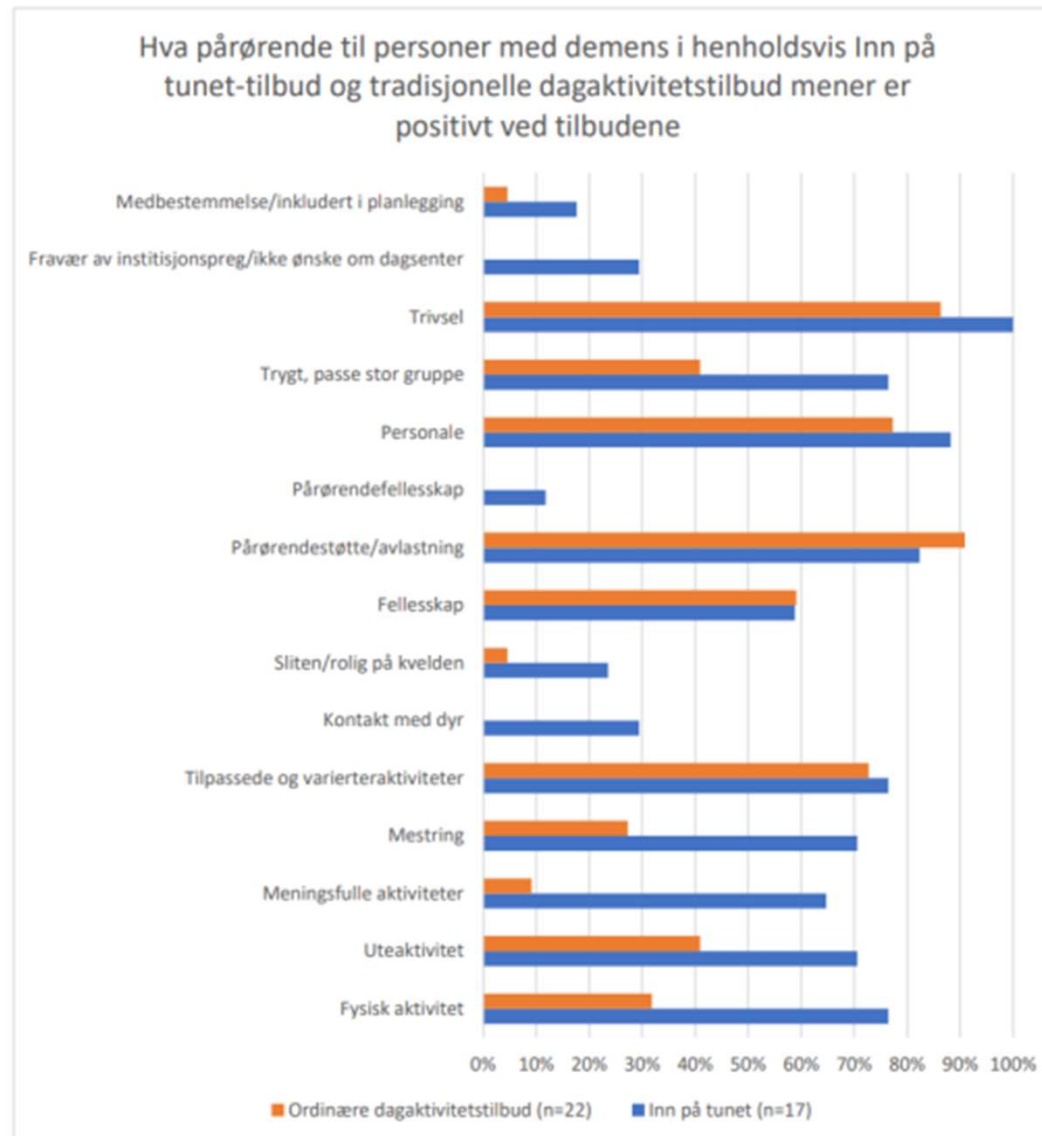
Innsats rettet mot friske eldre, for å holde dem friske

Innsats rettet mot eldre som trenger helse- og omsorgstjenester i dag





- Forskning viser at demensomsorg på gård gir
 - gjennomgående gode tilbakemeldinger fra brukere, pårørende, tilbydere og innkjøpere hos kommunene
 - at behovet for aktivitet og innholdet i et aktivitetstilbud vil endre seg etter som demenssykdommen utvikler seg
- Høy score på livskvalitet og sosial støtte
- Lav score på medisiner
- Mye utetid
- Mer lett og moderat fysisk aktivitet
- Mer hverdagslige aktiviteter
- Dagaktivitetstilbud
 - gir pårørende et pusterom i en krevende hverdag
 - gjør at pårørende kan stå lengre i jobb



Figuren viser hva pårørende til personer med demens i Inn på tunet-tilbud og tradisjonelle dagaktivitetstilbud mener er positivt med tilbudene. Figuren viser hvor mange i prosent i hver pårørende gruppe som har nevnt de ulike positive forholdene.

Inn på tunet kan bidra til at kommunene ivaretar ulike lovpålagte krav
– som for eksempel tilbud til demente



De var lyttende, og når vi fant at kommunen trengte et eget dagtilbud til dem som har demens, så syntes de det var en god idé.



Bo trygt hjemme-reformen

- Inn på tunet og Ut på vidda som en forebyggende og aktivitetsfremmende tjeneste
 - Tilpassa interessene til den enkelte
 - Fleksible åpningstider
 - Lokale tilbud
 - Inn på tunet-håndboka
 - Et verktøy for planlegging, etablering og drift av dagaktivitetstilbud for personer med demens på Inn på tunet-gårder
 - Støtteverktøy og oppslagsverk for tilbydere og kommunene



KAPITTEL 4	Stille del i samfunnet - arkitektur og utvalg	39	
Arkitektur		40	
Kommune for IPT-tilbud		41	
5	KAPITTEL 5	Demens	42
Hva er demens?		43	
Vegne personer med demens		44	
Oppfølging av demens		45	
6	KAPITTEL 6	Personer med demens	46
De enkelte medlemmene for demens		47	
VPS-metode		48	
Individuell tilrettelegging		49	
Sommet totalt miljø		50	
7	KAPITTEL 7	Miljøtilrettelegging og aktiviteter på gården	51
Hva er miljøtilrettelegging?		52	
Roller for personer med demens og miljøtilrettelegging		53	
De ulike roller		54	
Gode eksempler for personer med demens		55	
Ulike typer aktiviteter		56	
Mål og utvalg		57	
Forskjellige typer		58	
Samarbeid med utvalg		59	
KAPITTEL 8	Den daglige driften	60	
Kontor og ledelse		61	
Organisering og struktur		62	
Eksempel		63	
Roller		64	
Hjelp av frivillige		65	
Utvalg		66	
Evaluering		67	
Sammenheng		68	
Driftsplan eller arbeidsplan		69	

Innhold	858
Forord	3
Forord	7
KAPITTEL 1 Innledning	9
Hva er et dagaktivitetstilbud?	11
Hvorfor har kommunen et IPT-dagaktivitetstilbud?	12
IPT-dagaktivitetstilbud og andre tilbud	13
Personer som mottar IPT-tilbud	14
Kommunens rolle i IPT-tilbud	15
IPT-tilbud dekker ulike behov for personer med demens	16
IPT-tilbud og andre tilbud	17
Hva kan et IPT-tilbud være?	18
KAPITTEL 2 Planlegging og organisering	19
2.1 En kommune	20
Kommunen har et IPT-dagaktivitetstilbud	21
Hva person med demens vil ha i IPT-dagaktivitetstilbud?	22
Gode eksempler på IPT-tilbud	23
Driftsplan og utvalg	24
Driftsplan og utvalg, hva er det?	25
Driftsplan og utvalg, hva er det?	26
2.2 En IPT-besøker	27
Driftsplan og utvalg for IPT-besøk	28
For et IPT-besøk	29
Driftsplan og utvalg, hva er det?	30
Driftsplan og utvalg, hva er det?	31
Driftsplan og utvalg, hva er det?	32
2.3 KAPITTEL 3 Planlegging og organisering	33
En kommunal og frivillig organisasjon	34
Kommunen og IPT-tilbud	35
Kommunen og IPT-tilbud	36
Kommunen og IPT-tilbud	37
Kommunen og IPT-tilbud	38
Kommunen og IPT-tilbud	39
KAPITTEL 9 Driftsplan og utvalg	40
Hva er driftsplan og utvalg?	41
Driftsplan og utvalg, hva er det?	42
Driftsplan og utvalg, hva er det?	43
Driftsplan og utvalg, hva er det?	44
Driftsplan og utvalg, hva er det?	45
Driftsplan og utvalg, hva er det?	46
Driftsplan og utvalg, hva er det?	47
Driftsplan og utvalg, hva er det?	48
Driftsplan og utvalg, hva er det?	49
Driftsplan og utvalg, hva er det?	50
Driftsplan og utvalg, hva er det?	51
Driftsplan og utvalg, hva er det?	52
Driftsplan og utvalg, hva er det?	53
Driftsplan og utvalg, hva er det?	54
Driftsplan og utvalg, hva er det?	55
Driftsplan og utvalg, hva er det?	56
Driftsplan og utvalg, hva er det?	57
Driftsplan og utvalg, hva er det?	58
Driftsplan og utvalg, hva er det?	59
Driftsplan og utvalg, hva er det?	60
Driftsplan og utvalg, hva er det?	61
Driftsplan og utvalg, hva er det?	62
Driftsplan og utvalg, hva er det?	63
Driftsplan og utvalg, hva er det?	64
Driftsplan og utvalg, hva er det?	65
Driftsplan og utvalg, hva er det?	66
Driftsplan og utvalg, hva er det?	67
Driftsplan og utvalg, hva er det?	68
Driftsplan og utvalg, hva er det?	69
Driftsplan og utvalg, hva er det?	70
Driftsplan og utvalg, hva er det?	71
Driftsplan og utvalg, hva er det?	72
Driftsplan og utvalg, hva er det?	73
Driftsplan og utvalg, hva er det?	74
Driftsplan og utvalg, hva er det?	75
Driftsplan og utvalg, hva er det?	76
Driftsplan og utvalg, hva er det?	77
Driftsplan og utvalg, hva er det?	78
Driftsplan og utvalg, hva er det?	79
Driftsplan og utvalg, hva er det?	80
Driftsplan og utvalg, hva er det?	81
Driftsplan og utvalg, hva er det?	82
Driftsplan og utvalg, hva er det?	83
Driftsplan og utvalg, hva er det?	84
Driftsplan og utvalg, hva er det?	85
Driftsplan og utvalg, hva er det?	86
Driftsplan og utvalg, hva er det?	87
Driftsplan og utvalg, hva er det?	88
Driftsplan og utvalg, hva er det?	89
Driftsplan og utvalg, hva er det?	90



Ut på vidda

- Tilsvarende tilbud fra reindriftn
- Lærings- og omsorgstjenester som bygger på samisk kultur, tradisjoner, duodji (samisk håndverk), historie, mennesker, dyr, natur og reindrift.
- 12 tilbydere i landet
 - 8 av de er i Finnmark
 - 1 av de er i Troms
- Marta Valdés Richardsen jobber med dette hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark



Foto: Marta Valdés Richardsen



Omsorgstjenesten **Inn på tunet**

- Positivt for brukernes fysiske og psykiske helse
- Forsinker bruk av helsetjenester
- Avlaster kommunalt ansatte
- Avlaster pårørende
- Samfunnsøkonomisk
- Beredskap – ta vare på det norske landbruket

BRUK INN PÅ TUNET 

Bruk de gårdene vi allerede har

Rekrutter nye gårder i deres kommuner



Lenker til generell informasjon

- Inn på tunet – all nødvendig informasjon om ordningen og gårdene
 - [Forside - Inn på tunet](#)
- Inn på tunet hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark
 - [Inn på tunet i Troms og Finnmark | Statsforvalteren i Troms og Finnmark](#)
- Ut på vidda hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark
 - [Ut på vidda | Statsforvalteren i Troms og Finnmark](#)
- Film om demensomsorg på gård
 - v.imgi.no/v8z8pqxs5p
 - [Inn på tunet på Lillehov gård - YouTube](#)
- Film om inkluderende omsorg på gård
 - [TUNE IN PÅ TUNET; INKLUDERING \(2:06 min\) teksten](#)
- Inn på tunet-håndboka
 - [inn-paa-tunet_digitalutgave2023-pdf](#)



Jeg forteller gjerne mere og til flere!

Finnes det noen aktuelle arenaer lokalt hos dere – som jeg for eksempel kan delta på for å informere/ta i mot spørsmål?

- Fysiske møter
- Teamsmøter
- Ta kontakt!

Håper det er greit at jeg sender dere aktuell informasjon digitalt
- til vi møtes igjen 😊

Tusen takk for tiden
deres, ta gjerne
kontakt!



Maria Basma Finseth
seniorrådgiver Landbruksavdelinga
maria.finseth@statsforvalteren.no
78 95 03 42

Marta Valdés Richardsen
seniorrådgiver Landbruksavdelinga
marta.richardsen@statsforvalteren.no
78 95 03 90



Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Facebook statsforvalterentromsogfinnmark
X Statsforvalt_TF
Nettside statsforvalteren.no/troms-finnmark